

Česká lékařská společnost J.E. P. Vás jménem prof. MUDr. Štěpána Svačiny, DrSc, MBA,
srdečně zve na

XLVIII. SETKÁNÍ CLUBU JEP

Československé pohraničí v předvečer 2. světové války – vnější perspektiva

v úterý 20. května 2025 v 17.00 hod. v Lékařském domě, Sokolská 31, Praha 2

- Jak byla na konci 30. let evropská a světová veřejnost informována o událostech v Československu, zejména v souvislosti s tzv. sudetskou krizí v roce 1938
- Jaký byl v této souvislosti celkový obraz Československa a jeho předních představitelů (prezident Beneš, premiér Hodža aj.) v cizině? Jak byla prezentována tehdejší československá menšinová politika, zejména ve vztahu k československým Němcům?
- Jak se měnily nálady a názory Němců v pohraničí během roku 1938 a pak po připojení tzv. Sudet k Říši? Jak vypadal po Mnichově 1938 a zejména po vypuknutí 2. světové války všední život v tzv. Říšské župě Sudety?
- Velmi specifická byla politická konstelace v jednom z největších měst pohraničí, v Ústí nad Labem (mj. i pro silné postavení sociální demokracie). Jak reagovali jeho obyvatelé na mnichovskou krizi, jak prožívali období po připojení k Německu?
- Jak lze z dnešní perspektivy hodnotit postoj Sv. stolce, resp. papežů Pia XI. a Pia XII. k událostem v Československu v letech 1938-39? Přineslo otevření vatikánských archivů i pro pontifikát Pia XII. nějaké nové či překvapivé poznatky? Jaké bylo postavení křesťanských církví po připojení pohraničí k Německu?
- V souvislosti s tzv. Runcimanovou misí byly nyní historiky využity i některé nové prameny, např. deníky Hildy Runcimanové. Přinášejí či korigují dosavadní pohled na průběh a výsledky této neúspěšné mise?
- Jak se (nejen ve světle Runcimanovy mise) vyvíjel vztah šlechty v českých zemích k tehdejšímu událostem, resp. její vztah (loajalita versus ilojalita) k československému státu a k demokracii obecně?
- Události v Československu v r. 1938 výmluvně zachycuje americký dokumentární film režiséra Herberta Klinea *Crisis* (Krize), který byl v r. 1942 promítán i v Bílém domě. Jak vznikla idea tento film natočit a prezentovat americké veřejnosti?
- V čem spočívá hlavní umělecký a historický význam tohoto filmu? Jak je propojen s osobní historií jednoho z panelistů (Miroslav Kunštát), jehož matka hrála ve filmu *Crisis* spojovací roli pražské studentky, jejíž příprava na maturitu je ovlivněna tehdejšími událostmi.

S prof. Štěpánem Svačinou a doc. Romanem Šmuclerem budou besedovat:

doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc., Oddělení moderních transnacionálních a intelektuálních dějin,
Historický ústav AV ČR

Mgr. PhDr. Zdeněk Hazdra, Ph.D., Ústav historických věd, Univerzita Pardubice; Plzeňská filharmonie, Plzeň)

doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D., Katedra historie Filozofické fakulty University J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D., Institut mezinárodních studií, Fakulta sociálních věd UK

doc. PhDr. Kristina Kaiserová, CSc., Ústav slovansko-germánských studií University J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D., DSc. Historický ústav Filozofické fakulty UK, Historický ústav AV ČR

**Přímý přenos pořadu sledujte online na www.purkynka.online
[K osobní účasti se registrujte v sekretariátu ČLS JEP \(tel. 224 266 223\).](#)**

Květnový Club se bude konat v časové blízkosti oslav 80. výročí konce 2. světové války a osvobození evropských národů od nacistické diktatury. Tematické těžiště bude ovšem položeno na počátek této tragické kapitoly světových dějin, jejíž předznamenání představovala československá krize roku 1938 a okupace Československa v roce 1939. Předmětem diskuse budou zejména některé méně známé „pohledy zvenčí“ – například nedávno nově digitalizovaný 70minutový americký dokument (s doprovodnými hranými scénami) *Crisis* režiséra Herberta Klinea, který byl natáčen v našem pohraničí od jara do podzimu 1938 s cílem senzibilizovat americkou veřejnost pro neblahý vývoj v tehdejší Evropě a měl premiéru v New Yorku 11. března 1939, tj. pouhé čtyři dny před německou okupací okleštěného Československa.

Specifický pohled na tehdejší krizi představují i nově objevené prameny z pozůstalosti lorda Waltera Runcimana, především velmi informativní deník jeho manželky Hildy. Dále bude diskutován i specifický pohled Svatého stolce na tehdejší situaci v ČSR, a to na základě nejnovějších výzkumů ve vatikánských archivech, jakož i perspektiva tehdejšího sudetoněmeckého kléru (a křesťanských a dalších tzv. aktivistických politiků) na tehdejší události. Stranou pozornosti by neměl zůstat ani další vývoj událostí na územích připojených po Mnichově 1938 k Německu (tzv. Říšská župa Sudety, resp. další připojená území), které přinesly pro řadu tehdejších sudetoněmeckých aktérů nejenom naplnění dlouhodobých cílů, ale i časem i značné rozčarování a obavy z budoucnosti.